

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Actualisatie Meerstad Groningen

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

20 december 2016 / projectnummer: 3179

1. Hoofdpunten voor het MER

De gemeenteraden van Slochteren en Groningen willen het westelijke deel van het bestemmingsplan Meerstad-Midden aanpassen. Het actualisatieplan voorziet in een beperkt aantal wijzigingen, namelijk het realiseren van minder woningen, het oppervlakte water vergroten, het aanpassen van wegen en een hogere parkeernorm. De milieueffecten van deze aanpassingen gaan onderzocht worden in een milieueffectrapport. Ook zal het MER een doorkijk geven van de te verwachten milieueffecten van de Meerstad ontwikkelingen buiten het actualisatieplan. De gemeenten hebben de Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')¹ gevraagd advies te geven over de gewenste inhoud van het rapport.

Voor de realisatie van Meerstad is in het verleden al op meerdere momenten uitgebreid onderzoek gedaan naar de milieueffecten van het totale plan en deelgebieden. De voorgenomen wijzigingen van het bestemmingsplan Meerstad-Midden zijn beperkt ten opzichte van het huidige bestemmingsplan. In het MER zal het accent kunnen liggen op de effecten waar substantiële wijzigingen in te verwachten zijn of waar actualisatie nodig is vanwege een verandering in wetgeving of beleid.

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- Een analyse van de ontwikkeling in de waterkwaliteit sinds de start van de aanleg van Meerstad aan de hand van monitoring gegevens en daarop gebaseerd, de verwachte effecten van vergroting van het wateroppervlak.
- Het actualiseren van de natuurwaarden in en rond het gebied met speciale aandacht voor verandering in stikstof depositie op daarvoor gevoelige Natura 2000 gebieden in de omgeving van Meerstad, zoals het gebied Drentsche Aa.

Een goede waterkwaliteit van het Woldmeer is essentieel voor Meerstad. Bij vergelijkbare projecten is gebleken dat de waterkwaliteit na een positieve ontwikkeling in de beginjaren na verloop van tijd alsnog teruggloopt en deze teruggang dan moeilijk te herstellen is. Daarom adviseert de Commissie de watersysteemanalyse van 2007 op de kortst mogelijke termijn te actualiseren. Hiervoor is een uitbreiding van het meetprogramma noodzakelijk. Op basis van een geactualiseerde analyse kan worden vastgesteld of en welke extra maatregelen ingezet moeten of kunnen worden.

Besluitvormers en insprekers lezen vooral de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

¹ De samenstelling en werkwijze van de werkgroep van de Commissie m.e.r. en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, via de link [3179](#) of door dit nummer op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de notitie Reikwijdte en detailniveau² (hierna notitie r&d).

2. Achtergrond, doel en besluitvorming

2.1 Achtergrond

Voorgeschiedenis

Het project Meerstad heeft een uitgebreide voorgeschiedenis waarin op meerdere momenten m.e.r. is ingezet om de besluitvorming te ondersteunen. Voor het Masterplan zijn in 2003 milieueffecten op hoofdlijnen verkend. In het MER voor het bestemmingsplan Meerstad-Midden van 2006 is de bandbreedte aan milieueffecten in beeld gebracht voor de concrete invulling van het gebied. In daarop volgende m.e.r. trajecten stond de vraag centraal of uitwerkingen of aanpassingen milieueffecten buiten de in 2006 aangegeven bandbreedte met zich meebrengen.

In het komende MER kan de focus daarom liggen op de milieueffecten die substantieel wijzigen ten opzichte van de effectbeschrijvingen in de eerdere milieueffectrapportages of waar actualisatie mogelijk en nodig is gezien gewijzigde wetgeving of beleid.

Gegeven de aard van de wijzigingen in het nieuwe bestemmingsplan verwacht de Commissie geen substantiële wijzigingen in o.a. landschappelijke effecten, geluidhinder, luchtkwaliteit, en externe veiligheid. Wanneer dit in het milieueffectrapport met expert judgement aanmerkelijk gemaakt kan worden, zijn nieuwe gedetailleerde (model) berekeningen voor het MER niet strikt noodzakelijk. Dat laat onverlet dat de gemeente er natuurlijk voor kan kiezen om een meer gedetailleerde effectbeschrijving de basis te laten zijn voor het te nemen besluit.

2.2 Actualisatie wet- en regelgeving en beleidskader

Geef in het MER aan welke nieuwe wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor het voornemen en of het voornemen kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga in ieder geval in op:

- Het Natura 2000-beleid en de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).
- De Kaderrichtlijn Water.

² Groningen Meerstad-Midden West, Notitie Reikwijdte en Detailniveau, 3 oktober 2016.

3. Voorgenomen activiteit

3.1 Voornemen

Voor een goed begrip van het te nemen besluit is het noodzakelijk om de wijzigingen van de plannen ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan op kaart goed aan te geven. Het gaat daarbij in ieder geval om:

- het aantal en de ligging van de woningen;
- het oppervlak water;
- de verkeersontsluiting binnen het plangebied, richting de stad Groningen en nabijgelegen rijkswegen.

In de notitie r&d is de realisatie van een jachthaven genoemd. Uit de mondelinge toelichting van bevoegd gezag blijkt dat een jachthaven in het kader van de actualisatie van Meerstand Midden-West nu niet aan de orde is. Geef hierover duidelijkheid in het MER.

In de NRD is ook sprake van het werken volgens een ontwikkelingsstrategie, waarin een "organische gebiedsontwikkeling" centraal staat in plaats van het vastleggen van een 'eindbeeld'. Geef in het MER duidelijk aan welke uitgangspunten c.q. harde en zachte randvoorwaarden daarbij worden gehanteerd in relatie tot de eerdere streefbeelden van het Masterplan

De gemeente Groningen heeft een ambitie op het gebied van klimaatadaptatie en duurzaamheid. De notitie r&d meldt dit. Maak deze ambitie in het MER concreet aan de hand van toetsbare beoordelingscriteria en beoordeel het voornemen op deze criteria.

3.2 Referentie

In de notitie r&d is opgenomen welke ontwikkelingen binnen het plangebied worden aange-merkt als autonome ontwikkeling, namelijk delen van Meerstad:

- waarvoor reeds uitwerkingsplannen zijn vastgesteld en in uitvoering zijn, te weten een deel van Meeroevers en Tersluis;
- de aanleg van de parkzone ten westen van Tersluis, het transferium langs de Driebondsweg en het vergroten van het Woldmeer tot ca 150 ha.

Met deze benadering wordt op correcte wijze invulling gegeven aan de referentiesituatie. De aanpak maakt duidelijk op welke milieuthema's en in welke mate de omgevingskwaliteit door het nieuwe bestemmingsplan beïnvloed gaat worden.

Geef in het MER ook aan of en hoe toekomstige ontwikkelingen buiten het plangebied, zoals de verbreding van de zuidelijke randweg van Groningen, invloed hebben op het voornemen en de omgevingskwaliteit in het plangebied.

4. Beoordelingskader voor de effectbeschrijving

De Commissie onderschrijft de beoordelingscriteria zoals opgenomen in de notitie r&d. Bij enkele criteria heeft zij opmerkingen.

4.1 Waterkwaliteit

Een goede waterkwaliteit speelt een essentiële rol in Meerstad. In het toetsingsadvies over het milieueffectrapport over Meerstad, deelplan 1 (Slochteren) uit 2007 is aangegeven dat de gewenste waterkwaliteit haalbaar kán zijn, maar dat dit nog omgeven is met belangrijke onzekerheden. Voorbeelden daarvan zijn de mate waarin ijzerrijk kwelwater positief op de waterkwaliteit zal uitwerken en de wijze waarop met vrijkomend veen wordt omgegaan.

Ook is aangegeven dat het bereiken van een duurzaam goede waterkwaliteit mede afhankelijk zal zijn van de (wijze) van uitvoering (grondverzet, wijze van bouwrijp maken, implementatie van de noodbergingsfunctie), waarover ook nog de nodige onzekerheden bestonden. Daarom zijn er door de Commissie indertijd enige aanbevelingen gedaan:

1. Het opstellen en uitvoeren van een monitoring- en evaluatieprogramma.
2. Het regelmatig bijstellen en aanvullen van de watersysteem analyse aan de hand van meest recente onderzoeksgegevens en inzichten.

Inmiddels zijn de ontwikkelingen bijna 10 jaar verder. In deze periode is een belangrijk deel van het watersysteem aangelegd en zijn reeds vele maatregelen gericht op het bereiken en behouden van een goede waterkwaliteit getroffen. Ook is een monitoringprogramma gestart, waarmee invulling wordt gegeven aan de eerste aanbeveling uit 2007. Presenteer in het milieueffectrapport de resultaten van de monitoring en evalueer deze resultaten.

Daarnaast beveelt de Commissie aan om de watersysteemanalyse uit de periode 2005-2007 op de kortst mogelijke termijn te actualiseren. Daarmee wordt duidelijk in hoeverre de ontwikkeling van de waterkwaliteit de goede kant op gaat of dat er bijsturing wenselijk/nodig is. De Commissie heeft begrip voor de gedachte van initiatiefnemer om de nadere watersysteemanalyse pas uit te voeren als de definitieve contouren van het watersysteem bekend zijn; deze zijn inderdaad voor het komende MER nog niet duidelijk. Uit ervaringen elders is wel gebleken dat de waterkwaliteit na een positieve start alsnog snel en in een kort tijdsbestek achteruit kan gaan en vervolgens niet makkelijk te herstellen is. Door de analyse zo snel mogelijk uit te voeren, komen meer mogelijkheden beschikbaar om bij de verdere aanleg van Meerstad zo nodig bij te sturen.

Na bestudering van de beschikbare monitoringsgegevens concludeert de Commissie overigens dat het monitoringsprogramma aanvulling behoeft, namelijk:

- Metingen van de P-belasting via af- en uitspoeling vanuit de landdelen in het plangebied (woongebieden en eilanden) die direct afwateren op het watersysteem van het Woldmeer.
- Metingen van de waterbodem waarmee de P-belasting vanuit de waterbodem kan worden geschat
- Vogeltellingen waarmee de P-belasting door vogels kan worden gekwantificeerd

Aanbevolen wordt het monitoringsprogramma op deze punten uit te breiden zodat de watersysteemanalyse zo snel mogelijk uitgevoerd kan worden.

4.2 Woon- en leefmilieu

Actualiseer de effecten geluid, luchtkwaliteit en externe veiligheid van het voornemen (het actualisatieplan) op zowel de bestaande als de nieuwe in het plan op te nemen woningen. Wanneer aannemelijk gemaakt kan worden dat de effecten niet groter zijn dan het vigerende bestemmingplan mogelijk maakt, geeft de Commissie ter overweging om de effecten kwalitatief ten opzichte van de eerder onderzochte effecten te beschrijven. (zie ook 2.1)

Het MER gaat ook met twee toekomstscenario's een doorkijk geven naar de realisatie van het complete bestemmingsplangebied Meerstad-Midden en het Masterplan. De bepaling van de geluidbelasting en de luchtkwaliteit behoeft niet voor elk toekomstscenario kwantitatief uitgevoerd te worden zoals in notitie r&d aangegeven. Door verkeersintensiteiten in het actualisatieplan voor de verschillende doorkijken in de toekomst te vergelijken met de referentiesituatie kan de geluidbelasting en de luchtkwaliteit voldoende nauwkeurig worden bepaald.

Een kwantitatieve bepaling van de geluidbelasting is wel noodzakelijk als er nieuwe hogere waarden moeten worden vastgesteld voor nieuw te bestemmen woningen.

4.3 Natuur

4.3.1 Natura 2000-gebieden

Beschrijf de ligging van en afstand tot Natura 2000-gebieden. Beschrijf welke mogelijke gevolgen voor deze gebieden optreden. Toets de mogelijke gevolgen van het voornemen aan de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden. Geef aan of en zo ja, op grond waarvan met zekerheid kan worden gesteld of significante negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden op voorhand zijn uit te sluiten.

De Commissie deelt de inschatting in de notitie reikwijdte en detailniveau dat het voornemen waarschijnlijk alleen negatieve effecten heeft als gevolg van stikstofdepositie in daarvoor gevoelige habitats. Dan zijn primair de gevolgen voor het N2000 gebied de Drentsche Aa in beeld en daarbij de vraag in hoeverre er sprake is van overschrijding van de grenswaarden voor stikstofdepositie zoals opgenomen in de PAS voor dit Natura 2000 gebied.

Indien significante gevolgen niet zijn uit te sluiten, moet een Passende beoordeling worden opgesteld. Neem deze Passende beoordeling herkenbaar op in het MER. Mitigerende maatregelen kunnen in de Passende beoordeling worden betrokken.^{3,4}

³ Daarbij dient er rekening mee te worden gehouden dat in de jurisprudentie waarin het 'arrest Briels' is gehanteerd veel duidelijk is geworden over het verschil tussen mitigatie en compensatie.

⁴ Compensatie kan alleen worden onderzocht indien significante effecten niet zijn uitgesloten. Het voornemen kan dan alsnog doorgang vinden indien de zogenaamde ADC-toets succesvol in de juiste volgorde wordt doorlopen. Deze toets houdt in: zijn er geen Alternatieven zijn met minder nadelige gevolgen?, is sprake van Dwingende redenen van groot openbaar belang?, is Compensatie mogelijk?

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN) en andere beschermde gebieden

Geef de gebieden die behoren tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN) inclusief ecologische verbindingzones duidelijk aan op kaart en beschrijf de 'wezenlijke kenmerken en waarden'. Daarbij zal het vooral gaan om het NNN-gebied Midden Groningen, dat grenst aan Meerstad Midden Oost.

Ga na of het voornemen in de aanleg- of gebruiksfase gevolgen kan hebben voor de toekomstige realisering en ontwikkeling van natuurwaarden van het gebied Midden Groningen.

4.3.3 Beschermde soorten

Ga na welke beschermde⁵ soort(groep)en door het voornemen beïnvloed kunnen worden. Bij vaststelling van het vorige beheerplan is eerder al in 2004-2007 in beeld gebracht welke beschermde soorten in het plangebied voorkomen. Toen bleken in het plangebied zwaar beschermde vleermuissoorten voor te komen, evenals enkele amfibieën, vogel- en plantensoorten (w.o. de heikikker, de kerkuil en de rietorchis)

Mondeling heeft initiatiefnemer aangegeven dat na 2007 om de 2 à 3 jaar monitoring heeft plaatsgevonden en dat voor het komende MER opnieuw een inventarisatie plaatsvindt. Ook zijn in de achterliggende jaren mitigerende maatregelen uitgevoerd op effecten te voorkomen.

Gelet op de gebiedsverandering in de afgelopen periode beveelt de Commissie aan op de grond van de monitoringsgegevens de ontwikkeling van soorten en soortgroepen opnieuw in beeld te brengen. Geef aan waar welke mitigerende en compenserende maatregelen zijn genomen en beoordeel de effectiviteit van deze maatregelen. Ontwikkel op grond van deze analyse zo nodig aanvullende maatregelen.

Ga bij de beschermde soorten in op de aard van de effecten en onderzoek in hoeverre de gevolgen de goede staat van instandhouding in gevaar brengen.

⁵ Op 1 januari 2017 treedt de Wet natuurbescherming (Wnb) in de plaats van de Flora- en faunawet (Ffw), de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Bij de soortenbescherming (tot 1-1-2017 nog in de Ffw geregeld) wordt in de Wnb gewerkt met drie beschermingsregimes: voor soorten van de Vogelrichtlijn (alle inheemse soorten), soorten van de Habitatrichtlijn en lijst met 'andere soorten'. De bescherming verschilt per regime. Voor deze eerste twee categorieën is informatie over de gevolgen voor de staat van instandhouding van belang voor de beoordeling van de toelaatbaarheid van de ingreep. Nu is dit voor ruimtelijke ingrepen nog geregeld in artikel 75 Ffw, verder uitgewerkt in categorieën van soorten, de zgn. tabellen 1 t/m 3.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: Bureau Meerstad

Bevoegd gezag: Gemeente Groningen en de gemeente Slochteren

Besluit: vaststellen of wijzigen van het bestemmingsplan Meerstad-Midden

Categorie Besluit m.e.r.: plan-m.e.r., kaderstellend voor D11.2 en D16.1

Activiteit: realisatie woongebied met water

Procedurele gegevens:

Ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 27 oktober t/m 7 december 2016

Advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 20 december 2016

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

mw. ir. V.J.H.M. ten Holder (secretaris)

dhr. ir. J.A. Huizer

dhr. drs. M. Klinge

mw. drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

dhr. dr. N.P.J. de Vries

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De informatie die ze van het bevoegde gezag heeft ontvangen, vormt het uitgangspunt van haar advies. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie overlegd met het bevoegd gezag, de initiatiefnemer en zijn adviseurs. Meer informatie over de werkwijze van de Commissie vindt u op onze website, op de pagina *Wat doet de Commissie* in het hoofdstuk Advisering.

www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie).

Betrokken documenten:

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3179](#) in te vullen in het zoekvak.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

